

***РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ ЯК СТРАТЕГІЧНОГО СЕКТОРУ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ***

**Марина О.-М.В., аспірантка,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»**

В сучасному світі туризм став могутньою індустрією, величезним потужним комплексом, який поєднує економічну, екологічну та соціальну сферу. На сьогоднішній день туристична галузь є однією з найбільших галузей світової економіки, на частку якої припадає 12% світового валового продукту, понад 30% обсягів послуг світової торгівлі, 11% світових

споживчих витрат, 7% загального обсягу інвестицій та 5% усіх податкових надходжень, а також, безумовно, є складовою світових інтеграційних процесів.

Сільський туризм, як різновид туризму, розвивається настільки швидкими темпами, що замінив усі інші види, так як на зміну концепції трьох «S» (Sun-Sea-Sand) - сонце, море, пісок прийшла концепція пізнавальних подорожей у сільську місцевість з ознайомленням з місцевими традиціями та вживанням екологічно чистих продуктів (концепція трьох «L» (Landscape-Lore-Leisure) - пейзажі, традиції, дозвілля.

У наші дні дедалі більшу кількість «міських» туристів приваблює екзотика сільського побуту та праці. Мешканці міст прагнуть показати своїм дітям звідки береться хліб, молоко, інші продукти, ознайомитися з побутовими умовами і зникаючими народними промислами. Крім того, гості Українських Карпат хочуть побачити карпатську полонину, посидіти біля ватри пастухів у колі гостинних гуцулів чи бойків, освоїти ази виготовлення овечого сиру чи секрети лозоплетіння, спробувати навчитися вишивати, різьбити, опанувати процес роботи з бджолиними вуликами[1,ст.76].

У більшості регіонів України розвитку туризму приділяється пильна увага. Лідером в розвитку сільського туризму є Карпатський регіон, який представлений Чернівецькою, Львівською, Закарпатською та Івано-Франківською областями.

Популярність Карпатському регіону принесли його природні та історико-культурні особливості. Найцікавішим в організації сільського туризму виступають:

- Природознавчий туризм (чарівна та самотня природа приваюлюють туристів найбільше);
- кінний туризм;
- водний туризм (рафтинг, що являє собою спуск по гірських річках на човнах);
- фольклорний туризм(участь в різноманітних святкуваннях:фестивалях, обрядах і т.д.);
- винно-дегустаційний туризм(закарпатські вина є візитівкою краю);
- велотуризм;
- історико-етнографічний туризм(багатовікова історія та культура краю завжди цікавила туристів та привертала їхню увагу).

На жаль, в Україні існує чимало проблем, які гальмують розвиток СЗТ. Однією з основних є власне трактування даного терміну, яке залишається поза межами правового врегулювання, так як до цього часу немає окремого закону « Про сільський зелений туризм», проект якого знаходиться на розгляді з 2004 року.

Згідно з Законом України «Про туризм» від 15.09.1995 р. «сільський туризм» – це самостійний вид туризму, який не ототожнюється з «зеленим», а «зелений туризм» – є синонімом екологічного туризму [2]. Водночас у інших нормативних актах, а саме: Законі

України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р., Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004 р., Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки» від 29.04.2002 р., Указі Президента України «Про основні засади розвитку соціальної сфери села» від 20.12.2000 р., Указі Президента України «Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 р.» від 10.08.1999 р. тощо – вживається термін «сільський зелений туризм» [3].

Серед інших проблем, які перешкоджають успішному розвитку сільського туризму є:

- політико-економічна нестабільність;
- наявність тіньової сфери діяльності;
- неефективне податкове регулювання;
- неналежна освітня та організаційна підготовка сільських господарів;
- відсутність маркетингової та рекламної стратегії;
- не висока привабливість іміджу України в очах іноземців;
- недостатньо розвинута інфраструктура.

Зовсім інша ситуація спостерігається у світі. Так, у країнах ЄС близько 35 відсотків жителів надають перевагу саме такому туризму. Там кількість агросадиб сягає десятків тисяч. Європейські туроператори не припиняють повторювати: туристу доволі сильно приїлись морські пляжі, рибні ресторани і шум. Доволі сильно набридли йому й фешенебельні лижні курорти. Зате змінити пильний мегаполіс на майже незайману природу, „поспілкуватися” з сільською живністю, проїнятися колоритом іноземної глибинки і спробувати свої сили в народних ремеслах – якраз те, що треба. За це в Європі готові платити і „так звані, сільський або зелений туризм вважається сьогодні одним із найбільш „рейтингових”. Тому країни, які можуть похизуватися красивими й екологічно чистими селами, не втратили можливості поповнити бюджет і створити нові робочі місця. Наприклад, у Польщі сільських мешканців простимулювали до виходу на „туристичну арену”. Влада вирішила, що на них не поширюватиметься закон, який регулює підприємницьку діяльність. Простіше кажучи, селяни звільняються від ПДВ. В Угорщині господарів турсадиб повністю звільнено від податків, що дозволило країні буквально за декілька років голосно заявити про себе на ринку сільського туризму [6].

Значний внесок, який справляє сільський туризм на економічний, екологічний та соціальний розвиток регіону проявляється у функціях, які він виконує:

- Розширює сферу зайнятості сільського населення;
- стимулює розвиток сфери послуг та інфраструктури;
- здійснює наповненість бюджетів різних рівнів валютними надходженнями;

- покращує культурно-освітній рівень населення;
- сприяє розширенню міжнародних зв'язків та створенню позитивного іміджу держави ;
- відроджує та зберігає історико-культурну спадщину села;
- забезпечує туристів екологічно чистими продуктами харчування;
- сприяє охороні навколишнього середовища.

Задля активізації розвитку сільського туризму в Україні потрібне вирішення наступних питань:

- Упорядкувати нормативно-правову базу, зокрема прийняти окремий Закон «Про сільський зелений туризм»;
- розробити ефективну стратегію розвитку сільського туризму;
- реформувати та ефективно регулювати податкову систему;
- стимулювати розвиток сільського туризму через надання різних пільг та стимулів;
- покращити рівень інфраструктури в державі;
- створити систему інформаційно-аналітичного забезпечення сфери туризму та проводити ефективну маркетингову кампанію;

Сприяє поширенню зеленого туризму у різних регіонах нашої держави можуть, на думку фахівців, і громадські організації. Зокрема, постійним партнером господарів є громадська організація Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму, яка, спромоглася відкрити свої представництва в 19 областях. Її мета – популяризація відпочинку в українському селі, сприяння розвитку сільської інфраструктури та самозайнятості сільського населення, збереження культурної спадщини та навколишнього середовища. Представники Спілки займаються проведенням конференцій, виставок, фестивалів, круглих столів, тренінгів в регіонах України, виданням журналу, посібників та іншої рекламно-інформаційної продукції [5].

Отже, на нашу думку, сільський туризм є каталізатором розвитку сільської місцевості та регіону в цілому, який є дуже важливим видом діяльності. Тож, безперечно, йому має приділятися особлива увага з боку державних органів влади, дії яких повинні бути спрямовані на розв'язання чисельних прогалин, які існують в цій сфері.

Література:

1. Рутинський М.Й., Зінько Ю.В. Сільський туризм : [навч.посіб.] / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. – К.: Знання, 2006.- 271 с.
2. Про туризм [Електронний ресурс] // [Закон України від 15 вересня 1995 р. № 324/95-ВР]/ Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

3. Про сільський аграрний туризм [Електронний ресурс] // [Проект Закону України від 20.07.2009 р.] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.ruraltourism.com.ua/?a=viewmaterial&id=9>
4. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року [Електронний ресурс] // [Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р. №1158] / Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>
5. Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/union/history>
6. Омельченко О. Вас вітає готель "Мазанка"... Як реалізувати потенціал сільського туризму [Електронний ресурс] / О.Омельченко.- Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/138588/>